

NEDERLANDS TIJDSCHRIFT VOOR VELDBIOLOGIE
OPGERICHT DOOR E. HEIMANS, J. JASPERS Jr EN JAC. P. THIJSSE

Grimbeert in het duin

N. TINBERGEN.

Vele jaren geleden, toen Dr. Hans Kruuk in ons kamp in Ravenglass zijn onderzoek voor zijn dissertatie deed, kwam hij een keer opgetogen terug in het kamp: hij had de sporen van een Das gevonden, die zich in de kokmeeuwenkolonie aan eieren en kuikens tegoed gedaan had. Niet ver van ons kamp had het dier ook een enorm hol gegraven. Diezelfde avond zagen we, liggend op een hoge duintop, hoe het bossen dorre Helm achteruitlopend naar binnen trok, blijkbaar om zich een warm bed voor de nacht te maken.

De volgende ochtend vroeg bleek de Das dat tijdelijke bivak verlaten te hebben, en zijn sporen leidden regelrecht naar de rivier, waar ze in het water verdwenen.

Nergens was een terugkerend spoor te vinden, en de volgende dagen vonden we ook geen spoor van hem; hij was dus blijkbaar, na een eendaags bezoek, naar het vasteland teruggezwommen (wat onze Vossen trouwens ook telkens doen).

Dit was bijna tien jaar geleden. Sindsdien heb ik bijna elk jaar een aantal malen Ravenglass in het voorjaar op kalme ochtenden bezocht, en de sporen over het hele reservaat nauwkeurig bestudeerd. Al die jaren bleef het, wat de Das betreft, bij zulke ongeregelde bezoeken van één of twee dagen. Maar in de laatste drie jaar (1969, 1970 en 1971) hebben we geregeld dassesporen gevonden, en langzamerhand hebben we een heel interessante reeks waarnemin-

gen gedaan. Het lijkt waarschijnlijk dat ze altijd één en dezelfde Das betreffen; een groot, zwaar dier, vermoedelijk een rondzwervend mannetje. Hij komt ditmaal altijd van het noorden, waar het schiereiland met het vasteland verbonden is. Zijn sporen ver-radén, dat hij meestal in de avond het rivierdal van de Irt in Holmrook verlaat en langs een naar zee lopende verharde weg (een „slag”) loopt — waarbij hij een spoorweg oversteeft. Dan, getuige enkele aan het hek hangende haren (langzamerhand samen een halve scheerkwast), kruipt hij door het kleine hek dat aan voetgangers toegang tot het reservaat geeft. Daar begint hij zijn ronde over het hele, enkele kilometers lange schiereiland. Ik heb die hele ronde een twaalfmaal of zo kunnen volgen; dat neemt me soms zes uur. Hij volgt vaste routes, en gebruikt dikwijls dezelfde „passen” tussen duintoppen door. Hij passeert altijd de twee gebieden, elk een hectare of zo groot, waar wij altijd konijnwentels vinden. Die graaft hij nogal eens op, en eet dan de jonge Konijntjes. De kopjes laat hij als stomme getuigen vlak buiten het uitgegraven hol liggen; soms ook een twintig meter of zo verder, in de Helm. Dan gaat hij regelrecht naar de kokmeeuwenkolonies in het zuiden. Daar vangt hij af en toe een volwassen meeuw, die hij blijkbaar, net als de Vos, op het nest ver-rast, en peuzelt die op. Je vindt de met bloed bevlekte, niet eetbare resten: staart, kop en vleugels, met de dasseprenten er naast. Hij neemt dan een paar eieren en jongen; de laatste liggen dikwijls maar half gegeten, soms zelfs alleen maar doodgebe-ten, naast zijn prenten.

En dan gaat hij weer huistoe. Als hij onder-weg nog een wentel tegenkomt, heeft hij nog best ruimte voor een toetje van jonge Ko-nijntjes. En bij het krieken van de dag loopt

hij rustig terug naar het toegangshek en dan weer langs de weg terug naar het rivierdal. Soms brengt hij een paar achtereenvolgende dagen in het duin door, en dan graaft hij, nu hier dan daar, een hol voor één of een paar nachten.

In 1971 had een nieuwe myxomatose-epide-mie de konijnenbevolking van het duin te-ruggebracht tot een fractie van wat ze ge-woonlijk is. Wij vonden tot nu toe niet meer dan twee wentels, en de Das vond er niet één. Hij heeft nu ook zijn routine gewijzigd. Ten eerste komt hij maar af en toe — on-geveer eens per week of per tien dagen. Ten tweede concentreert hij zich meer en meer op de meeuwenkolonie. Eenmaal, midden juni, volgde ik weer zijn hele spoor over ongeveer vier kilometer, vanaf de eerste zandige pas die hij gebruikt tot waar hij door diezelfde pas teruggaat. Hij was regel-recht naar de meeuwenkolonies gegaan en had de hele weg gegaloppeerd! Maar hij had de moeite genomen, om vlug even, zig-zaggend, beide wentelgebieden te inspecte-ren; ook dit echter had hij in galop gedaan, blijkbaar onder het motto: „je kunt nooit weten”.

Erg aantrekkelijk vindt hij de meeuwen niet. Nu er zo weinig Konijnen zijn, komt hij blijkbaar maar af en toe „voor alle ze-kerheid” even kijken. Vindt hij geen wen-tels, dan neemt hij wat meeuwejongen. De meeste nachten haalt hij zijn kostje blijk-baar elders op.

Het is bekend, dat vooral dassemannetjes dikwijls zo eenzaam leven, en ook dat Das-sen dikwijls konijnwentels uitgraven. Maar nergens vind je een heel „rapport” van al zijn activiteiten zo duidelijk neergeschreven als wij het, keer op keer, in de voor speuren zo prachtige duinen van Ravenglass vinden.